

סיכומי הדרך היומי

בפיך (קידושין ל')

מחודדים

ת"ר ושננתם שיהיו דברי תורה

לעילוי נשמת אימי מורתי מרת שיינדל חיה חוה
גאסט ע"ה בת הר"ר משה רוזנבאום זצ"ל נלב"ע
יום רביעי כ"ט טבת תשע"ד ת.נ.צ.ב.ה.

מערכת: 073-249-0403 | sikumhadaf@bezeqint.net

לשמיעת הסיכומים: 0799-379-634

לעילוי נשמת אבי מורי הר"ר צבי בן ר' אברהם גאסט
ד"ל נלב"ע י"ט תשרי תשס"ד לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה.
לעילוי נשמת אחי הר"ר משה בן ר' צבי גאסט ז"ל
נלב"ע ל"ג בעומר תשס"ו לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה.

נא להתפלל לרפואת פינחס בן פיגא מרים

שבת קודש פרשת מטות - כ"ד תמוז תשע"ו

דף ס' ע"א

השולח את הבערה ביד חרש שוטה וקטן, ומסר לו גחלת וליבה פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים, מסר לו שלהבת לר"ל משמיה דחזקיה חייב בדיני אדם דמעשיו של המשלח גרמו האש דמזומנת להזיק, לרבי יוחנן פטור דאחיזתו של החרש גרם האש, ואינו חייב עד שימסור לו קוצים ועצים דקים ונר.

השולח את הבערה ביד פקח הפקח חייב.

אחד הביא את האש ואחד הביא את העצים האחרון חייב, ואם בא אחר כך אחר וליבה המלבה חייב.

ליבה ולבתה הרוח אם יש בלבוי כדי ללבותה חייב, אין בליבוי כדי ללבותו פטור² לאבי היינו דליבה מצד אחד ולבתה הרוח מצד אחר, לרבי אבהו שאל רוח שאינה מצויה וליבה, לרבי זירא היינו דלא נפח ממש אלא בנשימה פטור, לרבי אשי כל שליבה ולבתה הרוח פטור ואינו דומה לזורה בשבת ורוח מסייעתו דחייב דבשבת חייב משום מלאכת מחשבת ונתקימה מחשבתו, אבל בנזקין גרמא בעלמא הוא ופטור³.

'כי תצא אש ומצא קוצים ונאכל גדיש או השדה או הקמה שלם ישלם המבעיר את הבערה' קוצים' אף על פי שהוא הפסד מועט, 'גדיש' אע"פ דלא שכיח אש אצלו והוי כאונס, 'שדה' אפילו לחכה נרו וסכסכה אבניו, 'קמה' דומיה דקמה דגלוי אבל טמון פטור באש, ולרב טמון חייב, ו'קמה' לכל בעלי קמה דחייב אף בבעלי חיים ואילנות.

'כי תצא אש ומצא קוצים ונאכל גדיש' אין פורענות בא לעולם אלא בזמן שרשעים בעולם [קוצים] ומתחלת מן הצדיקים [ונאכל גדיש שאכל גדיש כבר].

'זאתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בוקר' כיון שניתן רשות למשחית אינו מבחין בין צדיקים לרשעים, ומתחלת מצדיקים תחילה, וטובה הוא להם שלא יראו ברעה העתידה לבא.

סיכומי התוספות

- א. ואין בהרוח כדי ללבותו בפנ"ע.
- ב. אע"ג דגם ברוח אין כדי ללבות דלא חייב משום אש אלא יכול להזיק מצד מעשיו.
- ג. ואעפ"כ צריך להרחיק רקתא משום גירי דיליה, משמע דב' שהביאו עצים ואור וליבו שניהם ואין בכל א' כדי ללבות פטור.

דבר המערכת

על מה אבדה הארץ

אליעזר זעירא הוה סיים מסאני אוכמי וקאי בשוקא דנהרדעא, אשכחיהו דבי ריש גלותא וא"ל מאי שנא הני מסאני, אמר להו דקא מאבילנא אירושלים, אמרו ליה את חשיבת לאיתאבולי אירושלים, סבור יוהרא הוה אתיזה וחבשוזה, אמר להו גברא רבה אנא, אמרו ליה מנא ידעינן, אמר להו או אתון בעו מינאי מילתא או אנא איבעיא מינייכו מילתא, אמרו ליה בעי את אמר להו האי מאן דקץ כופרא (תמרים קטנים שבאילן) מאי משלם, אמרו ליה משלם כופרא, והא הוה תמרי וכו', אמרו ליה אימא לן את, אמר להו בששים (שמין אותו אגב כל השדה) אמרו ליה מאן אמר כוותיק אמר להו הא שמואל חי ובית דינו קיים, שדרו קמיה דשמואל אמר להו שפיר קאמר לכו בששים, ושכקוהו (ב"ק נ"ט).

סיפור זו תמוה ביותר, וכי איזהו יהורא יש במי שמתאבל על ירושלים דעד כדי כך צריכים להסגירו בבית הסוהר, ועוד איך רואים מזה שידע דין דשמין אגב שדה שהוא גברא רבה ושהוא חשוב להתאבל על ירושלים.

עומק חורבן בית המקדש אינו רק זה שנחרב ונשרף העצים והאבנים של בית מקדשינו, הבית המקדש נקרא אורו של עולם דהוא מקום ההתגלות ששכינה שורה בתחתונים ואין התחתונים דבר מופרד, וממנו תצא אור על כל העולם כולו להודיע ולהגלות ולפרסם מהו תוכנו ופנימיותו של עולם הזה, ועל חורבן בית המקדש נאמר 'על מה אבדה הארץ' (ירמיה ט')

לא רק בית המקדש נאבד אלא כל הארץ.

דבי ריש גלותא לא סברו דאליעזר זעירא הוא בדרגא זו שמבין את עומק אבילות דירושלים ואיך החורבן בית המקדש משפיע על כל העולם, ואמר להו שהוא גברא רבה יש לו האופק הרחב (ברייטקייט) איך להסתכל על החורבן ועל השפעתו ועל כל העולם, אמרו ליה מנא ידעינן שאל להו שאלה בהלכות שומת נזיקין ולא ידעו ואמר להו דשמין אגב כל השדה דאין מסתכלין על ההזיק של פירות האילן לבד אלא שמין ההזיק כפי השפעת ההזיק על כל השדה, דמטרת השדה הוא העצים והפירות שבו וחסרון פירות השדה הוא חסרון בעצם השדה, וראו בזה שהוא מבין בעומק ההזיק של החורבן איך שזה משפיע עליו ועל כל העולם עד שיבנה בית המקדש במהירה.

'את שבתותי תשמרו ומקדשי תיראו אני ה' (ויקרא י"ט ל') כתב הרמב"ן יצוה בשבת הגדול ובשבת שהוא מקדשו וצוה בו שמירה ומורא עכ"ל, כשם שבית המקדש הוא המקדש במקום כך השבת הוא בית המקדש בזמן.

השבת הוא ההשפעה לגלות פנימיות העולם 'ושמרו בני את השבת לעשות את השבת לדורותם ברית עולם ביני ובין בני ישראל' שבת מקשר ומעלה ומשיב להקב"ה ומגלה שכל הבריאה מלא אלקות אין עוד מלבדו הכל הוא מאמריו ורצונו.

'אוהבי ה' המחכים בבנין אריאל ביום השבת שישו ושמחו וכו' המחכים לראות בית המקדש בתפארתה ושכינה בתחתונים מתנחמים בשבת קודש שהיא הבית המקדש בזמן, ובפרט השבתות של ימי המצרים שבימי החול עוסקים ומתעמקים באבילות של ירושלים ניתן שבתותיהם - בית המקדש של הזמן שלא נחרב להתאחד עם קוננו ולהרים את כל העולם איליו יתברך, ולכן שמירת שבת מביא לידי בנין בית המקדש וכדנלמד מפסוק 'כי כה אמר ה' לסריסים אשר ישמרו את שבתותי וכו' והביאותים אל הר קדשי ושמחתים בבית תפלת' וכו'.

אלמלא שמרו ישראל ב' שבתות מיד היו נגאלין

לעולם יכנס אדם בכי טוב ויצא בכי טוב בעוד שהחמה זורחת מפני המזיקין והלסטים⁷.

דבר בעיר כנוס רגליך לביתך אפילו ביום אע"פ דגם בבית יש אימה, רבא היה סותם חלונותיו, אל ילך באמצע הדרך [ובשעת שלום אל ילך בצדי דרכים], ואל יכנס אז יחידי בבית הכנסת אם אין שם מלמד תינוקות ועשרה מתפללים.

רעב בעיר פזר רגליך למקום שאין שם רעב אע"פ שיש ספק נפשות במקום שתגלה שם.

כלבים בוכים מלאך המות בא לעיר, כלבים משחקים ואין עמו נקבה אליהו הנביא בא לעיר.

יום ראשון פרשת מסעי - כ"ה תמוז תשע"ו

דף ס"א ע"א

ויתאזה דוד ויאמר מי ישקני מים מבור בית לחם אשר בשער⁸ שהיה צריך לשאול שאלה מסנהדרין אשר בשער, לרבא אר"נ ששרפו אנשיו טמון באש ושאל אם חייבים כרבי יהודה או פטורים כרבנן, לרב הונא פלשתים היו טמונים בגדשי ישראל ושאל אם מותר להציל עצמו על ידי שישרוף ממון חבירו ושלחו לו דאסור⁹ אבל מלך פורץ גדר, לרבנן או לרבה בר מרי שאל אם מותר ליקח גדישי שעורין של ישראל להאכיל לבהמתם על מנת לפורעם בגדישי עדשים של עכו"ם ושלחו לו דאסור אבל מלך פורץ גדר.

אש שעברה גדר שהוא גבוה ד' אמות, או דרך רבים של ט"ז אמה [כשיטת ר"א בסמוך], או נהר או שלולית מים רחבים ח' אמות לרב אפילו אין בו מים לשמואל יאור קטן שיש בו מים, והדליק אפילו שדה קוצים פטור, ורב פפא בכותל ד' אמות היינו שהיה ד' אמות משפת הקוצים ולמעלה.

מה דתנן דאש שעברה גדר ודרך ונהר פטור לרב היינו באש קולחת ועולה למעלה אבל נכפפת [ללשון ראשון ברש"י שהרוח מטה אותה לצדדין, ללשון שני אש נמוכה] חייב אפילו עד ק' אמה וכן תניא בברייתא דחייב אפילו עד מאה מיל, לשמואל מתניתין מיירי בנכפפת אבל קולחת אפילו כל שהוא פטור.

נחל ודרך היחיד של ד' אמות ודרך הרבים של ט"ז אמה ואמת המים שמשקין ממנה מפסיקין בין השדות וחייב להניח פאה מכל שדה, מקום שמי הגשמים מתקבצין שם לרב יהודה אמר שמואל מפסיקין לרבי יוחנן אין מפסיקין דנקראו אגנות של השדה.

דף ס"א ע"ב

המדליק בתוך שלו ויצא והזיקה לרבי אלעזר בן עזריה אם יש חצי כור לכל רוח פטור, לר"א ט"ז אמה, לר"ע חמשים אמה, לר"ש הכל לפי גובה הדליקה דכשהאש

גבוהה וגדולה קופצת למרחוק, והלכה כר"ש.

לא יעמיד תנור בתוך הבית אלא אם יש על גבו ד' אמות ובני העיר מעכבין אותו על כך¹⁰ ובעליה עד שיהא תחתיו מעזיבה ג' טפחים ובכירה טפח, אם הרחיק והזיק לת"ק חייב לר"ש פטור.

המדליק בתוך שלו והלכה ושרף גדישו של חבירו והיו בו כלים, לרבי יהודה משלם כל מה שבתוכו אפילו כלים שאין דרכן להטמין שם, לחכמים פטור על טמון באש אפילו כלים שדרכן להטמין בגדיש מגזירת הכתוב, אלא אם הוא גדיש של חטין רואין מקום כלים כאילו היא מלא חטין ובגדיש של שעורין כאילו הוא מלא שעורין.

המדליק בתוך של חבירו, גם לחכמים חייב על טמון כיון דאין לו רשות והוי כמאבד בידים.

המדליק בשל חבירו, לרבי יהודה חייב על כל מה שהיה בתוכו, לחכמים מדליק את הבירה משלם כל מה שבתוכה שכן דרך בני אדם להניח בבתים, ומדליק את הגדיש משלם על כלים שדרכן להטמין בגדיש.

המדליק את הגדיש והיה גדי כפות לו ועבד סמוך לו ונשרף עמו חייב על הגדי, אם היה הגדי סמוך לו לפירוש ראשון פרש"י חייב דאין בו דעת לברוח, ולפירוש שני ברש"י פטור דהיה לו לברוח, היה העבד כפות לו פטור משום דחייב מיתה על העבד ופטור גם על התשלומים דקם ליה בדרכה מיניה.

יום שני פרשת מסעי - כ"ו תמוז תשע"ו

דף ס"ב ע"א

המשאיל מקום לחבירו להגדיש והגדיש והטמין בה והבעירו בעל השדה¹¹, גם לרבי יהודה המחייב על הטמון אינו משלם אלא דמי גדיש דלא קיבל עליו אלא שמירה דגדיש, להגדיש חטין והגדיש שעורין או הגדיש חטין וחיפן שעורין אינו חייב אלא דמי שעורין דאמר לא ראיתי אלא שעורין לפיכך לא נזהרתי, נתן לו רשות להגדיש שעורין והגדיש חטין, או חיפן בחטין אינו משלם אלא דמי שעורין דלא קיבל עליו אלא שמירת שעורין.

הנותן דינר זהב לשמור ואמר שהוא של כסף והזיקו השומר משלם דינר זהב כיון שהזיקו בידים ולא דמי לשומר שפשע באשו ויצא והזיק הפקדון דאינו חייב אלא כפי מה שקיבל עליו דשם לא הזיק בידים, פשע בו משלם של כסף דשמירת כסף קיבל עליו.

לרבי יהודה דחייב על טמון באש, כי היכי דתקנו רבנן לנגזל לישבע כמה נגזל ממנו ויטול כך תקנו באש שישבע הניזק מה הטמין שם ויטול¹².

איבעיא למ"ד דמסור חייב משום דינא דגרמי, אם עשו

סיכומי התוספות

ד. לר"ת יצא בכי טוב דוקא מעיר אחרת.

ה. דחייב לשלם אפילו במקום פיקוח נפש.

ו. לר"י ושאין עצי הדליקה גבוהין מן הגדר, לתוס' בעינן שיהא הגדרגבוה מעצי הדליקה ד' אמות.

ז. בעל העליה מעכב אותו.

ח. דהדליק בתוך שלו והלכה לחבירו.

ט. וה"ה לחכמים בהדליק בתוך של חבירו.

תקנה שהנמסר יכול לישבע כמה ומה הפסיד¹.

באבידה משלם כפל².

כל אבידה דכתיב בכפל הוא ריבוי, אבל 'ונתת הכסף בכל אשר תאזה נפשך בבקר ובצאן וביין ובשכר ובכל אשר תשאלך נפשך' הוא כלל ופרט וכלל דמותר לקנות במעות מעשר שני כל פרי מפרי וגידולי קרקע, דבכל אינו ריבוי אלא כלל וכל הוא ריבוי, או דגם כל הוא כלל אבל כל הנכתב בחיוב כפל הוא ריבוי מדאינו כתוב יחד אם כלל ופרט דכי יתן איש אל רעהו.

שומר שנשבע שנאבד הפקדון ועדים מעידים שאכלו משלם את הקרן ולא כפל דאין כפל אלא בטוען טענת גנב, הודה על פי עצמו משלם קרן וחומש ואשם.

שומר פקדון שנשבע שנגנב הפקדון ועדים מעידים שגנבו משלם תשלומי כפל, לא נשבע משלם קרן ולא כפל, הודה על פי עצמו משלם קרן וחומש ואשם ולא כפל דמודה בקנס פטור.

כי יתן איש אל רעהו כסף או כלים לשמור וגונב מבית האיש וכו' אם לא ימצא הגנב ונקרב בעל הבית אל הא' וכו' ישלם שנים לרעהו' הפסוק מיירי בטוען טענת גנב ולא ימצא כמו שאמר שנגנבה אלא שהוא עצמו גנבו ישלם שנים.

'אם ימצא הגנב' נחלקו התנאים אם מיירי בשומר הטוען טענת גנב דחייב כפל רק בטוען טענת גנב ולא בטוען טענת אבידה, [וגנב עצמו ילפינן מקרא דאם המצא תמצא] או דמיירי בגנב עצמו, ושומר הטוען טענת אבד פטור מכפל נתמעט ממה שכתוב הגנב ולא כתיב גנב.

שומר הטוען טענת גניבה וטבח או מכרו משלם ד' וה', דכתיב הגנב ולא כתיב גנב, ולמ"ד דהגנב בא למעט טענת אבד ילפינן ליה ממה דהקיש טוען טענת גנב לגנב עצמו.

יום רביעי פרשת מסעי - כ"ח תמוז תשע"ו

דף ס"ד

'אם המצא תמצא בידו הגניבה משור עד חמור עד שה חיים שנים ישלם' לברייתא דבי חזקיה בתחלה פירוש הפסוק בדרך כלל ופרט וכלל, דגניבה וחיים הם כללים אע"ג דלא דמי כלל קמא לכללא בתרא, מסקנת הברייתא דהמצא תמצא הם שני הכללים אע"ג דסמוכים זה לזה, ופירוש הש"ס כיון דשני הכללים כתובים יחד דורשין אותו בריבה מיעוט וריבה ולא בכלל ופרט וכלל וריבה הכל, וכתוב ג' מיעוטי למעט קרקע עבדים ושטרות.

הא דכתיב 'חיים' לדרוש דהחייבו לקרן של גניבה שיהא שלם, שאם גנב בהמה והוכחשה או הוזלה משלם כשעת הגזילה.

מודה בקנס פטור דכתיב 'אשר ירשיעון אלוהים', ואם

המשליך לים ארגז שמניחין בו כספים נאמן הניזק לומר כמה כסף היה שם, ואיבעיא בהיה בו מרגליות האם דרכן של בני אדם להטמין שם מרגליות או לא³. הדליק את הבית לחכמים משלם כל מה שדרך להניח בבית, ונאמן הניזק בשבועה מה שהיה שם, ואם טוען שהיה שם כוס של כסף אם הוא עשיר או איש נאמן שבני אדם מפקידין אצלו נאמן בשבועה.

גזלן הוא זה שלוקח בחזקה ואינו משלם, חמסן הוא זה שלוקח בחזקה ומשלם דלא אמר הבעלים רוצה אני⁴, אבל אם אמר רוצה אני הוי מכירה דאגב זוזי גמר והקנה לו.

דף ס"ב ע"ב

גץ שיצא מתחת הפטיש והזיק חייב.

גמל שהיה טעון פשתן ועבר ברשות הרבים ונכנס פשתנו לתוך החנות ודלקו בנרו של חנוני והדליק את הבירה בעל גמל חייב, הניח נרו מבחוץ חנוני חייב, רבי יהודה פוטר בנר חנוכה.

נר חנוכה, לרבא מצוה להניחה בתוך עשרה טפחים, הניחה למעלה מעשרים אמה פסולה דאין רואין אותה ואין בה פרסומי ניסא.

פרק מרובה

מרובה מדת כפל ממדת ד' וה', שמדת כפל נוהגת בין דבבר שיש בו רוח חיים בין אין בו רוח חיים ומדת ד' וה' נוהגת רק בשור ושה.

בחיוב כפל כתיב 'על כל דבר פשע על שור על חמור על שה על שלמה על כל אבידה וכו' ישלם שנים לרעהו' והוא כלל פרט וכלל, והפרט למעט דחייב רק בדבר המטלטל וגופו ממון לאפוקי קרקע⁵ ועבדים שהוקשו לקרקעות ושטרות שאין גופן ממון⁶, וגם הקדש פטור מכפל דכתיב רעהו.

אין הגונב מן הגנב חייב כפל ודו"ה דכתיב 'וגונב מבית האיש' למעט אם נגנב מבית הגנב.

שומר שנשבע שהפקדון נגנב ונמצא בידו משלם תשלומי כפל, טבח ומכר משלם תשלומי ד' וה'.

יום שלישי פרשת מסעי - כ"ז תמוז תשע"ו

דף ס"ג ע"א

'על כל דבר פשע על שור על חמור על שה על שלמה על כל אבידה' למסקנת הש"ס אינו כלל ופרט וכלל דא"כ יש למעט עופות טמאים מחיוב כפל, אלא כל הוא ריבוי לרבות כל דבר, והפרטים דשור וחמור ושה למעט קרקע עבדים ושטרות, שלמה למעט דבר שאין לבעלים בו סימן, ועל כל אבידה דהטוען טענת גנב

סיכומי התוספות

1. לר"ף ביש עדים שמסר ואין יודעין כמה, לר"ת כשמוסר מכחיש את הנמסר ואם אינו יודע נשבע ונוטל, לר"י איבעיא הוא כשאין מוסר יודע, תיקו דממונא לקולא לר"ה גאון חולקין.

2. אפילו אם יש עדים שהיה שם מרגלית שמא לא היה לו לאסוקי אדעתיה.

3. אע"פ שעובר על לא תחמוד אינו פסול מדאורייתא דלא משמע לאנשי ופסול מדרבנן אחר הכרזה.

4. דשייך גניבה בקרקע במשיג גבול או י' גפנים טעונות מסרתי לך והוא טוען ה' ונמצא דגנבם.

5. אע"ג דאם הזיק השטר אינו חייב מדאורייתא אם נמצא ביד גנב חייב להחזיר וס"ד דחייב כפל.

6. לתוס' אפילו אין בו סימן, ובא למעט אין בו מדה ומשקל או חצי רימון ואגוז.

גנב טלה ונעשה איל, עגל ונעשה שור, לרבי אילעא נחשב לשינוי וקנאו והוא שלו ולכן אם טבח או מכרו פטור, לרבי חנינא שבח דגופו הנעשה ממילא לא נחשב לשינוי הגוף ולא קנה וחייב ד' וה', וגם לא נחשב לשינוי השם דשור בן יומו קרוי שור ואיל בן יומו קרוי איל.

נתן לה באתננה חיטין ועשאן סולת זיתים ועשאן שמן ענבים ועשאן יין ב"ש אוסרין דכתיב 'כי תועבת ה' אלוקיך גם שניהם' גם לרבות שינוייהם, והוא הדין דסברי דגנב אינו קונה בשינוי, ומה דכתיב שניהם דמשמע דווקא הם היינו למעט ולדויתיהם, ב"ה מתירין שינוייהם דכתיב 'שניהם' ולא שינוייהם, והוא הדין דסברי דגנב קונה בשינוי^ט.

יום שישי פרשת מסעי - א' אב תשע"ז

דף ס"ו ע"א

גנב טלה ונעשה איל אע"פ דתשלומי כפל וד"ה בעלמא משלם כשעת העמדה בדין כיון דגנב טלה יכול לשלם עם טלאים^ט.

שינוי בידים קונה דכתיב 'והשיב את הגזילה אשר גזל' דילפינן דאינו חייב בוהשיב אלא אם הוא כעין שגזל אבל אם שינוי קונה ומשלם דמים.

יאוש, לרבה קונה בגניבה ומחזיר דמים, לרבה ספק אם הוא מדאורייתא וכדמצינו באבידה^ז מיהו צריך להחזיר דמים כיון שבא לידו קודם שנתיאש^ח או דאינו דומה לאבידה משום דבא לידו באיסור וקונה מדרבנן משום תקנת השבים שלא יהא צריך לחזור ולטרוח אחר הגזילה עצמה, לרב יוסף יאוש לבד אינו קונה כלל.

דף ס"ו ע"ב

גזל חמץ ועבר עליו הפסח אע"פ דנאסר בהנאה מחזיר הגזילה ואומר לו הרי שלך לפניך משום דהיזק שאינו ניכר הוא.

גם לרבה דיאוש כדי קנה בגזילה אם אין הגזלן רצה לקנותו אחר היאוש אינו קונה, ולכן יכול להחזיר החמץ להגזל ואינו חייב דמים.

'קרבתו' ולא הגזול, למ"ד יאוש אינו קונה היינו אף על פי שנתיאשו הבעלים משום דיאוש אינו קונה^ט, למ"ד יאוש קונה מיירי דלא נתיאשו הבעלים והקרבתו אינו לרצון גם להבעלים אמיתי.

'ואיש אשר יגע במשכבו' אבל משכב גזול אינו מטמא טומאת משכב^ט, אבל גזל צמר ועשאן מטה מטמא

באו עדים אחר כך לרב פטור דכתיב 'אם המצא תמצא' אם המצא בעדים תחלה תמצא הכפל בדיינים, ולמען דדרש אם המצא תמצא לגנב עצמו שחייב כפל סובר דמודה בקנס ואחר כך באו עדים חייב כפל.

הא דכתב התורה דגנב ישלם שנים ולא ילפינן ליה בקל וחומר מטוען טענת גנב, לומר דגנב חייב אפילו לא נשבע לשקר.

אם המצא תמצא בידו, לאו דווקא בידו אלא הוא הדין אם נמצא בגגו חצירו וקרקיפו^ט מדשני קרא וכתב המצא תמצא ולא המצא המצא או תמצא תמצא.

יום חמישי פרשת מסעי - כ"ט תמוז תשע"ז

דף ס"ה ע"א

קרן של הגניבה משלם לפי שוויו בשעת הגזילה בין הוקר בין הוזל בין השמינה בין הוכחשה דכתיב בתשלומי גניבה שישלם 'חיים' היינו כמו שהיה שוה בשעת גניבה, ויתבאר בסמוך דין אם שחטו.

תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה משלם כשוויו בשעת העמדה בדין או בשעה שטבח או מכרו והיינו רק אם נתיקר או הוזל או נתפטה או הוכחשה מאליו, אבל אם הוא פיטמו או הכחישו משלם בשעת הגזילה^ט.

הגזול חבית יין ושוה זוז בשעת גזילה ולבסוף שוה ד' זוז אם שברו או שתו משלם ד' דברשות הבעלים נתיקר שהרי אילו היה בעין היה צריך להחזירו ובשעה ששברו או שתו גזלו, נשבר מאליו משלם זוז דמחייבים אותו על שעת הגזילה ואז הייתה שוה זוז.

דף ס"ה ע"ב

נפקד שטען שנגנבה הפקדון ונשבע והודה שהוא גנבו משלם קרן וחומש וחייב אשם ולא כפל דמודה בקנס פטור, באו עדים ואח"כ הודה משלם כפל, לרבי יעקב משלם גם חומש וקרן, ואם שיעור החומש עולה כשיעור הכפל חומשו עולה לו בכפילו, לרב היינו דבשעת הגניבה היה שוה ד' זוז ובשעת העמדה בדין שוה זוז דשיעור הכפל הוא זוז, או שנשבע ד' פעמים והודה דכתיב 'וחמישיתיו' התורה ריבתה חמישיות הרבה בקרן אחת, לחכמים פטור מחומש דכתיב 'ושילם אותו בראשו וחמישיתיו' כשמשלם רק הקרן אז חייב חומש ולא כשמשלם קנס, לרשב"י פטור גם מאשם דכתיב בפסוק שלאחריו 'ואת אשמו יביא לה' מאות ו' ד'את' לומדים דגם אשם אינו חייב אלא כשמשלם קרן ולא כפל.

סיכומי התוספות

טז. שלא גנבו בידו אלא הכישה במקל מחצירו של בעה"ב לגגו חצירו קרפיפו וקמ"ל דחצירו דהוא משום שלוחו קונה לדבר עבירה. יז. לתוס' ה"ה נתפטמה מאליה, ובהוכחשה מאליה לר"י בת"א' א' כשעת גניבה דקונה בשינוי, לת"ב' ב' משלם כשעת העמדה בדין.

יח. ורב חסדא ורבי יוחנן דלקמן הסוברים דשינוי אינו קונה היינו שינוי החוזר לברייתו.

יט. לר"י ה"ה הוכחשה ונתפטמה משלם במצב גופה כשעת גניבה, ודווקא יוקרא וזולא משלם כשעת העמדה בדין, לר"ת כל שנשתנו למעליותא משלם כעין שגנב כל שנשתנה לגרועותא משלם כשעת העמדה בדין, ואם הכחיש בידים משלם כשעת הגזילה.

כ. לרש"י מקרא ד'אשר תאבד' שאבודה ממנו ומכל אדם דמותר משום יאוש, לר"י מקרא דשמלה שיש לה תובעין.

כא. וה"ה אבידה שבא לידו קודם שנתיאש.

כב. אע"ג דיאוש ושינוי רשות קונה דהו"ל מצוה הבא בעבירה, אבל אם קנה לפני שהקדישו ע"י יאוש לא היה פסול משום מצוה הבא בעבירה, ועי' לקמן דף ס"ז דעת ר"ת.

כג. לתוס' מטמא והפסוק בא למעט גזל עורות שאין חסר אלא מחשבה ליחדן לשכיבה.

דקנאו בשינוי מעשה.

עורות של בעל הבית משחישב עליהן להשתמש בהן בלי חסרון מלאכה ראויין לקבל טומאה מיד, חישב עליהן עבדן אין ראוי לקבל טומאה דעשוי הוא למוכרן, של גנב לת"ק מחשבתו מטמאתו דסתם גניבה נתיאשו הבעלים דאינו יודע מי לתבוע של גזלן אין מחשבתו מטמאתו דאין הבעלים מתיאשים כיון דידוע מי גזלן, לר"ש סתם גניבה לא נתיאש דסבר שימצא הגנב ולא מהני מחשבת הגנב, וסתם גזלן נתיאשו דבעלים ומהני מחשבת הגזלן.

טעם דמהני מחשבת הגנב או הגזלן שיקבל טומאה, למ"ד יאוש כדי קני מפני שנתיאשו הבעלים, ולמ"ד יאוש כדי לא קני מהני מחשבתו אם חישב על העורות שיהיו כעין שולחן שאוכלין עליו דשינוי השם קונה כשינוי מעשה⁷¹.

יום ראשון פרשת דברים - ג' אב תשע"ז

דף ס"ח ע"א

אין הגונב אחר הגנב חייב כפל להבעלים דכתיב 'וגונב מבית האיש' ולא מבית הגנב, ואינו חייב לו אלא קרן, לרב יאוש קונה ולכן אם גנבו השני אחר שנתיאש הבעלים משלם השני כפל להראשון.

מכר דמשלם תשלומי דו"ה, לרב ששת דווקא אם מכר לאחר יאוש שנשתרש ונתחזק בחטאו דאהנו מעשיו דסובר יאוש כדי לא קני ולכן חייב דוקא אם מכרו אחר יאוש דקנאו הלוקח ביאוש ושינוי רשות, וכן ס"ל ר' אלעזר דמכרו דומיא לטבח דאהנו מעשיו⁷² דיאוש קונה וסתם גניבה יאוש בעלים הוא, לרב נחמן חייב גם אם מכרו לפני יאוש דחייב דו"ה הוא מפני ששנה בחטא אע"פ דלא אהנו מעשיו, וכן אם מכרו לאחר יאוש דסובר דיאוש כדי לא קנה ומכר גניבה של הבעלים, וכן ס"ל רבי יוחנן כדמצינו בגניבת נפש דחייב הגם שאין יאוש בעלים, לרב חייב רק אם מכרו לפני יאוש ששנה בחטא אבל אם מכרו לאחר יאוש פטור דסובר יאוש כדי קנה ושלו הוא מכר.

'וטבחו או מכרו' הוקש טביחה למכירה מה טביחה שאינה חוזרת אף מכירה שאינה חוזרת, אבל אם מכרו ללוקח לעשות בה מלאכה ל' יום אינו חייב דו"ה, גם למ"ד דחייב משום דשנה בחטא ולא בעינן אהנו מעשיו דאין זה מכירה אלא שכירות.

גנב וטבח ובא אחר וגנבו הראשון משלם תשלומי דו"ה להבעלים והשני משלם כפל לגנב הראשון דקנאו בשינוי מעשה.

גנב והקדיש, אם לא נתיאשו הבעלים אינו הקדש דכתיב 'איש כי יקדיש את ביתו קדש' מה ביתו שלו אף כל שלו, אם נתיאשו הרי זה קודש גם למ"ד יאוש

שבת קודש פרשת מסעי - ב' אב תשע"ז

דף ס"ז ע"א

גזל קורה ובנאו בבירה נותן את דמיו משום תקנת השבים, ולולא תקנת השבים היה צריך להחזיר ולא קנה בשינוי השם לרב יוסף משום דעדיין שם עליו, לרבי זירא משום דאם יסתור הבירה חוזר השם לברייתו.

צינור שחקקו ולבסוף קבעו והמשיך בו מי גשימים למקוה פוסל את המקוה⁷³, קבעו ולבסוף חקקו אינו פוסל את המקוה אע"פ דאחר שקבעו וחקקו נשתנה שמו לצינור ומים שבתוכו שאובין כיון דמה שמקוה נפסל בג' לוגין מים שאובין אינו אלא מדרבנן הקילו כיון דלא היה עליו תורת כלי בתלוש.

הגנב והגזלן והאנס הקדישן הקדש ותרומתן תרומה ומעשרותן מעשר⁷⁴, גם למ"ד דיאוש כדי אינו קונה כיון דיש שינוי השם דבתחלה שמו טבל וחולין ועכשיו תרומה והקדש⁷⁵.

אביו שגזל ונשבע לשקר ומת כשבנו מחזיר הגזילה אינו מוסיף חומש דכתיב ברישא דקרא 'והשיב את הגזילה אשר גזל' ולא גזל אביו.

ללישנא קמא דרב חסדא א"ר יונתן שינוי קונה דכתיב 'והשיב את הגזילה אשר גזל', דווקא אם הוא כעין שגזל אבל אם אינו כעין שגזל קנה וחייב דמים, אע"פ שצריך אשר גזל למעט גזל אביו דאם כן היה יכול לכתוב והשיב את גזילו, ללישנא בתרא שינוי אינו קונה⁷⁶ דוהשיב את הגזילה מכל מקום ואשר גזל בעינן דלא גזילת אביו.

דף ס"ז ע"ב

כד. שינוי השם קונה עם יאוש ושינוי מעשה קונה גם בלי יאוש.

כה. שיש לו לבזבז מד' רוחות לר"י מסימפונ"ת אפילו מב' רוחות וכגון שיש לה בית קיבול צרורות.

כו. ולא נחשב שינוי החוזר ע"י שאלה דלא שכיח.

כז. היינו אפילו קדשים שחייב באחריותן דאין כאן שינוי רשות.

כח. ע"י תוס' ס"ה: היינו שינוי החוזר לברייתו.

כט. לר"ת דוקא לענין קרבן משום מצוה הבא בעבירה לר"י גם בעלמא דאם קנה ע"י יאוש אין בו פסול דמצוה הבא בעבירה אלא לענין ברכה.

ל. לר"א דוקא שינוי בידים קונה או דאינו קונה כלל ואהנו מעשיו שמחסרו מן העולם.

יהודה יעמוד בשחרית ויאמר כל שילקטו עניים היום
יהא הפקר²³, לרבי דוסא יאמר לעת ערב כל שלקטו
עניים יהא הפקר.

לרבי יוחנן שיטת תנא צנועין דמחללין כרם רבעי אף
על פי שהנלקט אינו ברשותו הוא כשיטת רבי דוסא
דהבעל הבית מפקיר הלקט שהוא ביד העניים.

לרבי יהודה דבעל הבית אומר שחרית כל שילקטו
עניים היום יהא הפקר, ואחר שלקטו הוברר שזה
הפקר דיש ברירה.

הלוקח יין מבין הכותים לר"מ אומר שני לוגין שאני
עתידי להפריש הרי הן תרומה עשרה מעשר ראשון
ט' מעשר שני ומוציא מעשר שני לחולין על מעות
שיש לו בבית, לרבי יהודה ורבי יוסי ור"ש אוסרים,
וטעמו דרבי יהודה דלעולם יש ברירה דסובר כשיטת
הצנועין, רק דחיישינן שמא יבקע הנוד ונמצא דשתה
טבל למפרע.

האחים שחלקו, לרבי יוחנן לקוחות הן זה מזה דסובר
דאין ברירה ולא הוברר שזה חלקן ולכן מחזירין זה
לזה ביובל²⁴.

לולא דברי רבי יוחנן דצנועין ורבי יוחנן אמרו דבר
אחד, היינו אומרים דרבי דוסא עשה תקנה רק לעניים
שאינם יודעים הלכות לקט אבל אין עושין תקנה לגנב
הגונב כרם רבעי, והיינו אומרים דלצנועין דיכול לחלל
כרם רבעי אף על פי שאינו ברשותו היינו כדעת ר"מ
דמעשר ממון גבוה הוא ואפילו הכי התורה אוקמיה
ברשותו דמחייב חומש כשפודאו והוא הדין כרם רבעי
דנלמד ממעשר, והיינו אומרים דתנא דצנועין הוא
רבי דוסא ובזה לא היה קשה מסתם משנה דצנועין
הסוברים דמחלל אע"פ שאינו ברשותו דרבי יוחנן לא
פסק כסתם משנה אם הוא דעת יחידאה.

יום שלישי פרשת דברים - ה' אב תשע"ז

דף ע"א

כתיבת הרשאה על מטלטלין שביד נפקד, ללישנא קמא
דנהרדעי אין כותבין לפי שאינו ברשותו ואינו יכול
להקנותו²⁵, ללישנא בתרא אין כותבין אם הנפקד כפר
בו דנראה כחותמין על שקר, שיש לו ביד הנפקד²⁶.

כותבין בשטר הרשאה זיל דון וזכי ואפיק לנפשך דאם
לא כן יכול הנפקד לומר אתה לאו בעל דברים שלי, ואם
כתב בו דהקנה לו מחצה שלי ורביע מיגו דהוא בעל
דינו על חלקו הוי בעל דין גם על חלקו של המפקיד.

שליח שתפס הממוזן שהוציא מהנפקד ועיכבו לאמימר
אין מוציאין ממנו כיון דכתב דהקנה לו הפקדון, לרב

כדי לא קנה [דיש יאוש ושינוי השם כדלעיל ס"ז]. אם
טבחו אחר כך משלם כפל לבעלים ואינו משלם דו"ה
להקדש דאין תשלום כפל אלא לרעהו ולא להקדש
וכיון דאינו חייב כפל להקדש אינו חייב גם דו"ה
דתשלומי ארבעה וחמשה אמר רחמנא ולא תשלומי
שלשה וארבעה.

גנב והקדישוהו הבעלים כשהוא ביד הגנב לפני שנתיאש
לרבי יוחנן אינו יכול להקדיש לפי שאינו ברשותו,
לר"ל יכול להקדיש דסבר כשיטת התנא דחסידיים
הרוצים לסלק ידי אדם מעבירה כשיש להן כרם רבעי
וחוששין שמא אוכלין ממנו עוברי דרכים בלא פדיון
מניחין מעות ואומרים כל הנלקט מזה יהא מחולל על
מעות אלו, אע"ג דאין הנלקט ברשותם לחללם.

בית דין שפסקו דין הגנב ואמרו צא תן לו וטבח ומכר
פטור דהוי גזלן וגזלן פטור מדו"ה, אמרו חייב אתה
ליתן וטבח ומכר כיון דלא פסקו הדין עדיין הוי גנב
וחייב דו"ה²⁷.

לר"ל דהבעלים יכולים להקדיש הגניבה כשהוא
ברשות הגנב אם הקדישו אין הגנב חייב כפל דחזרה
הקרן לידם כשהקדישוהו אבל אמרו ב"ד חייב אתה
ליתן לו ולא אמרו צא תן לו והקידושהו הבעלים חייב
הגנב לשלם הכפל.

יום שני פרשת דברים - ד' אב תשע"ז

דף ס"ט ע"א

כרם רבעי היו מציינין אותו ברגבים סביבות הגבולים
להודיע דאסור בלא פדיון כאדמה שיש הנאה ממנו
אחר פדיון, ערלה היו מציינין בחרסית שאין הנאה
ממנו, קברות היו מציינין בסיד דחזור כעצמות,
לרשב"ג רק בשביעית היו מניחין דהפקר הוא אבל
בשאר השנים דגזל הוא בידם יאכלו דבר איסור,
הצנועין היו מניחין מעות ואומרים כל הנלקט מזה
מחולל על מעות הללו²⁸.

לרבי יוחנן אין אדם מקדיש דבר שאינו ברשותו, אע"ג
דתנא דמתניתין דצנועין סובר דיכול לחלל דבר שאינו
ברשותו וסתם משנה הוא ולרבי יוחנן הלכה כסתם
משנה ואי נמי רשב"ג הוא ולרבי יוחנן הלכה כרשב"ג
במשנתנו משום שנאמר 'ואיש כי יקדיש את ביתו' מה
ביתו ברשותו אף כל ברשותו, וכן תנן בסתם מתניתין
דהגונב מן הגנב אינו משלם כפל להבעלים משום
דאינו ברשותו.

שני שיבולין לקט שלש אינו לקט, ולפי שאין כל העניים
בקיאים בהלכה לפיכך צריך בעל הבית להפקיר, לרבי

סיכומי התוספות

לא. וכיון שהדין קרוב לגמור אסור לעשות פשרה.
לב. מניח מעות בעוד שלא נלקט ואומר דיהיה מחולל לכשיהיה נלקט, וחילול מהני במחובר, ושמא מהני גם למה שנתגדל אח"כ מדין ביטול ברוב, משמע דכרם
רבעי נוהג בשביעית, ולא היו מחללין אז כיון דזכו מן ההפקר.
לג. היו מפקירין כדי שיהיו פטורין מן המעשר, ולמ"ד יאוש כדי קנה ע"כ לא נתיאש דכבר זכו בו עניים ולא מהני הפקרו לפוטרו מן המעשר, מיהו מטעם יאוש כמו
אבידה לא היה מהני דכל אדם אסור להחזיק בו שצריכה לגזלן ליפטר בו מן הגנזל ולא חשיב כהפקר לפטור מן המעשר ועוד דלא הפקירו אלא לעניים.
לד. ושמא היכא דמתנה בפירוש לרבי יוחנן יש ברירה.
לה. לתוס' היינו גזילה אבל מה שביד נפקד הוי ברשותו.
לו. להלכה כותבין אפילו אמטלטלין דכפריה דלא חיישינן למחזי כשיקרא אלא בב"ד, וכותבין אע"פ שאינו ברשותו משום תקנה ומהני אפילו במלוה אע"פ שאינו
בהקנאה.

אשי כיון דכתב כל שמתענית מן דינא הדר עלי עשאו רק שליח ולא מהני תפיסתו, וי"א דעשאו שותף ולהלכה דעשאו שליח.

דף ע' ע"ב

על פי שני עדים יקום דבר, דבר ולא חצי דבר לכן שנים מעידין על אחד שהחזיק שדה שנה אחת ואכל פירותיה, ושנים אחרים מעידין כן על שנה שניה ושנים אחרים מעידין כן על שנה שלישית, לר"ע פסול משום חצי דבר, לרבנן לא הוי חצי דבר דכולן מעידין שהיה מוחזק בה^ל וחצי דבר היינו שתי כתות א' אומר ראו שיער א' של סימני גדלות בגבה וכת א' אומרת בכריסה דכל אחת אומר שראו שהיא קטנה.

שני עדים מעידין שגנב וטבח ומכר משלם דו"ה, ואפילו שנים אומרים גנב ושנים אומרים שטבח ומכר לא הוי חצי עדות גם לר"ע דהוי כשנים אומרים פלונית נתקדשה בניסן ושנים אומרים שנבעלה לאחר באייר כיון דעדי קידושין לא צריכין לעדי ביאה, וכן אין עדי גניבה צריכים לעדי טביחה ומכירה.

גנב ומכר בשבת משלם דו"ה, גנב וטבח בשבת אינו משלם דו"ה.

לוקח שאמר לגנב לקוט מתאינתי בשבת בדמי מכירת הגניבה ובזה תיקני לי גניבותיך פטור מדו"ה, לרב פפא משום דאין כאן מכירה דאם הלוקח יתבע אותו החזר לי תאינתי שלקטת או תן לי מה שמכרת לי בדמיהן אין בית דין אומרים לו שלם לו, לרבי בר חמא ורבא יש כאן מכירה ופטור לשלם משום קם ליה בדרכה מיניה.

אתנן אסרה תורה אפילו אם בא על אמו, ואע"ג דאם תבעה בדין אין ב"ד אומרים לו שיתן לה כיון דחייב מיתה אם נתן לה אסור למזבח^ל.

לוקח שאמר לגנב זרוק גניבותיך לחצרי בשבת ותיקני לי גניבותיך, לר"ע פטור דכיון שקלטה האויר נתחייב משום שבת נמצא דחייב שבת ומכירה באין כאחד^ל, לרבנן חייב דהמכירה חל כשהגיע לאויר החצר ואינו חייב משום שבת עד שנח^מ, ואם אמר לא תיקני לי גניבותיך עד שתנוח גם לרבנן פטור.

גנב ומכר לע"ז חייב דו"ה, וכן אם טבח ביום הכיפורים [דלתנא דמתניתין לא אמרינן פטור דקם ליה בדרכה מיניה בחיוב כרת] וכן אם גנב משל אביו וטבח ומכר ואח"כ מת אביו, וכן גנב וטבח ואח"כ הקדיש, וכן גנב וטבח לרפואה או לכלבים.

השוחט ונמצא טריפה או חולין בעזרה, לת"ק משלם דו"ה לר"ש פטור דשחיטה שאינה ראויה לא שמה שחיטה.

יום רביעי פרשת דברים - ו' אב תשע"ז

דף ע"א ע"א

גנב וטבח ביום הכיפורים, דחייב מכות לר"מ אינו פטור מדו"ה דסובר לוקה ומשלם.

גנב וטבח על ידי אחר הגנב חייב בדו"ה, ואינו פטור משום אין שליח לדבר עבירה כדילפינן מקרא.

המבשל בשבת, לר"מ בשוגג יאכל אפילו הוא עצמו בו ביום, במזיד לא יאכל לא הוא ולא אחר בו ביום, לרבי יהודה בשוגג לא יאכלו אפילו אחרים בו ביום ובמוצאי שבת יאכל אפילו הוא, ובמזיד לא יאכל עולמית ואחרים מותרים, לרבי יוחנן הסנדלר בשוגג אחרים יאכלו מוצאי שבת במזיד אסור עולמית גם לאחרים.

מעשה שבת במזיד, לרבי יוחנן הסנדלר אסור מדאורייתא דכתיב ושמרתם את השבת כי קודש היא לכם מחלליה מות ימות, כקודש דאסור באכילה ודווקא במזיד דשייך בו דין מיתה, ומותר בהנאה דכתיב 'לכם', לרב אחא או רבינא הוא מדרבנן דכתיב כי קודש היא היא קודש ואין מעשה קודש.

השוחט בשבת וביום הכיפורים לחכמים, אע"פ שחייב בנפשו שחיטתו כשרה, לר"ש שחיטה שאינה ראויה לא שמה שחיטה.

גנב וטבח בשבת על ידי אחר, לר"מ חייב בדו"ה כיון דהגנב אינו חייב מיתה, לר"ש פטור דשחיטה שאינה ראויה היא כשיטת רבי יוחנן הסנדלר דמעשה שבת אסור מדאורייתא.

דף ע"א ע"ב

גנב וטבח לע"ז, אינו חייב דו"ה דכיון דשחט קצת נאסרה בהנאה ותו אינו של הבעלים ואינו חייב דו"ה אלא שחטו כולו כשהיה של הבעלים, ואם אמר שרוצה לעבוד ע"ז בגמר זביחה ולא בתחלה לר"מ חייב דו"ה, ולר"ש פטור דשחיטה שאינה ראויה היא.

גנב שזר הנסקל וטבח, פטור מדו"ה דאסור בהנאה ותו אינו של הבעלים ואם הבעלים מסר שזרו לשומר והזיק והועד ונגמר דינו בבית השומר וגנבו מבית השומר לר"מ הגנב חייב דו"ה דלהשומר השזר שזה ממון דסובר כרבי יעקב דהשומר יכול להחזירו לבעליו גם אחר שנגמר דינו ונאסר ועכשיו שגנבו צריך לשלם דמים וסובר כר"ש דדבר הגורם לממון כממון.

גנב משל אביו וטבח ומכר ומת אביו ואחר כך עמד בדין, בית דין מחייבין אותו לשלם לאחיו חלקן בתשלומי דו"ה אע"פ שאינו משלם כל התשלום דו"ה דחמשה בקר אמר רחמנא ואפילו חצאי בקר, אבל אם טבח אחר שמת אביו פטור ד'טבח'ו משמע כולו באיסורא, ואחר שמת אביו חלק מהשזר הוא שלו^מ.

גנב שזר משני שותפין וטבח והודה לאחד מהן, פטור מלשלם לו על חלקו דמודה בקנס ופטור, ואם באו עדים אחר כך חייב לשלם לשותפו חמשה חצאי בקר.

סיכומי התוספות

לו. לר"י דכל כת ראו כל מה שיכולין לראות באותה שנה, לר"ף דכל כת מהני לחייבו הפירות שאכל בשנה זו.

לח. דצריך לתת לה לצאת ידי שמים, וחיוב ידי שמים שנתן דסבר שחייב מן הדין חייב להחזיר.

לט. אם זרקו דרך פתח או חלון אבל זרקו למעלה מן המחיצות חייב לענין שבת ולא קנה עד שיגיע לתוך המחיצות.

מ. ולמ"ד עקירה צורך הנחה פטור.

מא. אבל כפל חייב ודוקא קנס דאונס ומפתה אינו מוריש לבניו, לר"י הלבן גם אונס ומפתה מוריש ואין חיוב קרבן שבועה.

דף ע"ב ע"א

שחיטה לר"ש משום רבי לוי סבא אין שחיטה נקראת אלא לבסוף ואם מחשב בקדשים חוץ למקומם או חוץ לזמנן או מחשב שלא לשמן אינה מחשבה אלא אם כן חישב בסוף שחיטה, לרבי יוחנן ישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף.

השוחרט חולין בעזרה, לת"ק משלם דו"ה אפילו אם חולין שנשחטו בעזרה הוא איסור דאורייתא ונאסר בהנאה ונמצא דבשעת טביחה תו לא היה של הבעלים^{מב}, והיינו משום משום דאינה לשחיטה אלא לבסוף ואם ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף חייב רק אם שחט מקצת סימנין בחוץ דטבח של הבעלים והשלימן לרוב בפנים ונאסר בגמר הטביחה.

דף ע"ב ע"ב

עדים שהעידו שגנב וטבח ומכר והוזמו משלמים דו"ה, שנים העידו שגנב ושנים העידו שטבח ומכר והוזמו הראשונים משלמין כפל ואחרונים ג' לשור, ואם הוזמו עדי גניבה ראשונה אין האחרונים משלמין ג' דבטלה עדותם דשמא הבעלים מכרוהו להטבח, נמצאו האחרונים זוממין הגנב משלם כפל והעדים משלמים ג', נמצא א' מן האחרונים זומם בטלה עדות שניה והגנב משלם כפל ועדים אחרונים פטורים דאין עדים משלמין עד שיזומו כולם, נמצא א' מן הראשונים זומם בטלה כל העדות שאם אין גניבה אין חיוב דטביחה ומכירה והגנב פטור, והעדים הראשונים פטורים דאין עדים משלמים עד שיזומו כולם, ואחרונים פטורים דאם אין גניבה אין טביחה ומכירה.

פסול דעד זומם, לאביי נפסל למפרע דמשעה שהעיד הוא רשע, לרבא נפסל משעה שהוזם או משום דדין הזמה חידוש הוא שהרי שני כתי עדות הן שמכחישות זו את זו ואינן פסולות אלא משעת החידוש^{מג} ואם שני עדים מעידים על א' מהעדים עמנו היית ועדים אחרים מעידים כן על עד השני או שני עדים פוסלים הראשונים בפסול גזלנות אין חידוש במה שהראשונים פסולים וגם לרבא פסולים למפרע, או דמן הדין פסולים למפרע גם כשהוזמו רק חכמנם חששו שלא להפסיד הלקוחות שקנו שדות ועדים אלו חתמו על שטרותיהם בין שעת הגדתן לשעת פסולם^{מז}, וחששו כן גם אם יש ב' המעידים על כל אחד או פוסלים אותן בגזלנות^{מח}.

דף ע"ג ע"א

גנב ע"פ שנים וטבח על פיהם משלמים הכל, למ"ד עדים זוממים למפרע נפסל רק אם העידו יחד שגנב וטבח ותוך כדי דיבור כדיבור דמי^{מא} והוזמו על הטביחה ואחר כך על השחיטה^{מב} דאם העידו על הגניבה ואחר כך על הטביחה אם הוזמו קודם על הטביחה כיון שהוזמו על הגניבה נפסלו למפרע ולא היה עדותן על הטביחה כשרה.

שניים מעידין שגנב וטבח והוזמו על הגניבה העדים משלמים כפל ולא דו"ה דנתבטלה עדותן דכיון דלא גנב לא טבח ואפילו אם הוזמו אחר כך על הטביחה פטורים.

שניים מעידין שגנב וטבח והוזמו על הטביחה ולא על הגניבה, הגנב משלם כפל והן משלמים דו"ה, ואם העידו בהגדה אחת על הגניבה ועל הטביחה והוזמו על הטביחה לרבי יוסי בטלה גם עדות הגניבה דסבר דלמפרע נפסל ותוך כדי דיבור כדיבור דמי, לחכמים לא בטלה עדות הגניבה או משום דסברי דלא נפסל למפרע או משום דאינם סוברים תוך כדי דיבור כדיבור דמי, והוי שתי עדיות.

דף ע"ג ע"ב

הרי זו תמורת עולה תמורת שלמים, לר"מ הרי זו תמורת עולה דתפוס לשון ראשון, לרבי יוסי אם נתכוון לומר שניהם מתחלה הואיל ואי אפשר לקרות שני שמות כאחד דבריו קיימין ותרעה עד שתסתאב ותימכר ויביא בדמי חציה עולה ובדמי חציה שלמים, ואם אמר תמורת עולה ונמלך תוך כדי דיבור ואמר תמורת שלמים הרי זו תמורת עולה, דתוך כדי דיבור דשאלת תלמיד לרב שהוא שלום עליך רבי ומורי לאו כדיבור^{מב}, ותוך כדי דיבור דשאלת רב לתלמיד דהוא שלום עליך כדיבור דמי^{מט}.

עדות שנגמר הדין על פיהם וחייבו לאחד מיתה והוכחשו ולבסוף הוזמו על ידי כת שלישית, לרבא נהרגין לאביי אין נהרגין.

מעידנו באיש פלוני שהפיל שן עבדו וסימא את עינו והאדון צריך לתת לו דמי עינו ובאו שניים ואמרו סימא את עינו והפיל שינו ואין צריך לתת לו אלא דמי שינו דהוכחשו עדים הראשונים, ובאו כת שלישית והוזמו לכת השניה לרבא כת השניה משלם דמי העין לעבד דהכחשה תחלת הזמה, לאביי אם הוכחשו השניה על ידי כת הראשונה שוב אין כת השלישית מזימתן, אבל אם כת השניה אומרת לכת הראשונה עמנו הייתם במקום פלוני אבל ביום אחר הוה שסימא את עינו והפיל שינו כת הראשונה משלמים להעבד דמי עין.

סיכומי התוספות

מב. אי הוי דרבנן וקידש בו את האשה מקודשת אבל תקרובות ע"ז אפילו אסור הנאה מדרבנן אסרוהו בכל ההנאות דאפילו אם קידש בו אינה מקודשת. מג. ואין האחרונים נאמנים במיגו שהיו פוסלים הראשונים בגזלנותא דבשני עדים ל"א מיגו, ודומה למיגו במקום עדים, ולא עדיף מיגו מעדים ותרי כמאה, ופה שאסר הפה שהתיר אמרינן כה"ג.

מד. י"מ דוקא אם יש עדי מסירה תוס' חולק, ואם העידו עליהם ונודע פסולם קודם שחתמו השטר פסול.

מה. עדים שאמרו של אבותיו ואכל שני חזקה ואחרים אומרים שהשני אכל שני חזקה לרבא לא אמרינן אוקי אכילה בהדי אכילה ואוקי ארעא בחזקת אבהתא כיון שהוחזקו משקרנים על אותו קרקע, נראה השטר אחר שהוזמו מודה רבא.

מו. דהיו כשרים על עדות הטביחה מפני שעדיין לא נפסלו על עדות הגניבה כיון שהיו יכולים לחזור בהם.

מז. לתוס' אין נפק"מ בזה.

מח. ואינו נאמן לפרש דבריו.

מט. להלכה גם תכ"ד דתלמיד לרב כדיבור דמי, לר"ת תכ"ד כדיבור תקנת חכמים שאם חבירו או רבו נותן לו שלום אז לא יהא נחשב הפסק כשעונה להם.